

Wat geef ik mijn kat te eten: de basisbeginselen van kattenvoeding

Lisa A. Pierson, DVM
catinfo.org

(De uitgebreide en engelstalige versie van dit document staat op catinfo.org)

Eten vormt de basis van gezondheid. Dit document zet enkele miskende basisbeginselen van kattenvoeding uiteen en legt uit waarom katten die blikvoer eten een *veel* grotere kans op een optimale gezondheid hebben dan wanneer ze droge brokken te eten krijgen. Even nadenken over wat je je kat(ten) voert, kan op termijn voordelen opleveren en kan waarschijnlijk helpen om ernstige, pijnlijke, levensbedreigende en kostbare ziekten te voorkomen.

Een toenemend aantal dierenartsen die zich in voeding hebben verdiept, raden nu sterk aan om blikvoer te geven in plaats van droge brokken. Veel andere dierenartsen adviseren of tolereren echter nog steeds droogvoer voor katten. Jammer genoeg leidt deze voor de diersoort ongeschikte voeding alleen maar tot ziektes bij onze katten, zoals je hierna kunt lezen.

Net als 'mensenartsen' leren dierenartsen tijdens hun opleiding erg weinig over voeding en wat *wordt* besproken, wordt vaak onderwezen door vertegenwoordigers van grote diervoedingproducenten. Ook wordt het lesmateriaal gesponsord - en zwaar beïnvloed - door bedrijven uit de commerciële diervoerindustrie. Dit vormt een groot belangenconflict. Nadat wij dierenartsen onze studie hebben afgerond, blijft de meest voor de hand liggende bron van 'voorlichting' over voeding die van de grote diervoedingproducenten, dezelfde bedrijven die de zogenaamde 'therapeutische/prescription' diëten maken. Helaas is het gevolg dat dierenartsen niet altijd de beste bron van voedingsadvies zijn.

<i>Droogvoerjunkies</i>	1
<i>Mijn kat doet het 'goed' op droogvoer!</i>	2
<i>Katten hebben veel water in hun voedsel nodig</i>	3
<i>Katten hebben dierlijke eiwitten nodig</i>	4
<i>We voeren katten teveel koolhydraten</i>	4
<i>Denk 'vers'!</i>	5

Droogvoerjunkies

Als je kat een droogvoerjunkie is kijk dan naar ***Tips for transitioning dry food addicts to canned food*** in de menubalk op catinfo.org. *Alle* katten kunnen worden omgezet naar een waterrijk en koolhydraatarm voer als hun verzorgers *veel geduld* hebben en genoeg trucs willen uitproberen.

Wat is er mis met droge brokken, met inbegrip van elk 'prescription'-voer van je dierenarts?

De drie grootste nadelen van droogvoer zijn:

1. **te weinig water** – dit maakt je kat gevoelig voor ernstige en levensbedreigende urinewegziektes, met extreem pijnlijke en vaak fatale (en kostbare) urinewegverstoppingen.
2. **te hoge concentratie van koolhydraten** – dit maakt je kat gevoelig voor suikerziekte, overgewicht en mogelijke ziekte aan de ingewanden - let wel dat koolhydraatarme droogvoeding NIET gezonder is, omdat het nog steeds te weinig water bevat en op hoge temperatuur gekookt is.

3. **verkeerde eiwitbronnen - te hoog in plantaardige** versus dierlijke eiwitten - katten zijn obligate carnivoren en ontworpen voor het eten van vlees in plaats van granen/planten - granen verhogen de winst van de diervoedingproducent en zijn niet goed voor de gezondheid van je kat.

Andere negatieve aspecten zijn:

- ◆ bacteriële besmetting (kan tot braken en diarree leiden),
- ◆ schimmel mycotoxinen (zitten in granen en zijn uiterst giftig),
- ◆ insecten en hun ontlasting (kan tot problemen met de luchtwegen leiden),
- ◆ ingrediënten die vaak allergische reacties veroorzaken, en
- ◆ alle droogvoer wordt enorm doorgekookt, hetgeen vitale voedingsstoffen vernietigt/verandert.

Mijn kat doet het 'goed' op droogvoer!

Bovenstaande opmerking hoor ik vaak van mensen. Maar houd ook rekening met het volgende:

- ◆ Ieder levend wezen doet het 'goed' totdat zichtbare symptomen van een ziekte zich aandienen. Dat mag erg voor de hand liggend klinken, maar als je er even over nadent ...
- ◆ Iedere kat op het 'Feline Diabetes Message Board' deed het 'goed' totdat hun baasjes de symptomen van suikerziekte begonnen te ontdekken.
- ◆ Iedere kat met een verstopte urineleider deed het 'goed' totdat de kat moeilijk begon te plassen en de kat óf stierf door een gescheurde blaas óf met spoed naar de dierenarts moest voor het aanbrengen van een noodkatheter.
- ◆ Iedere kat met blaasontsteking (cystitis) deed het 'goed' totdat de kat pijn kreeg, er bloed in de urine zat en de kat naast de kattenbak plaste, en het huis bevulde zonder dat hij er iets aan kon doen.
- ◆ Elke kat deed het 'goed' totdat de gevolgen van het voeren van voor de diersoort ongeschikte hyperallergene ingrediënten zichtbaar werden en de kat tekenen begon te vertonen van voedselintolerantie of IBD (chronische darmontsteking).
- ◆ Iedere kat deed het 'goed' totdat de nier- of blaassteen groot genoeg werd om klinische symptomen te veroorzaken.
- ◆ Iedere kankerpatiënt deed het 'goed' totdat de tumor groot genoeg werd of ver genoeg was uitgezaaid om klinische symptomen te laten zien.

Het probleem is dat ziekten een tijd lang 'broeien' voordat ze merkbaar of zichtbaar worden.

Dat is ook de reden waarom de opmerking 'maar mijn kat is gezond/doet het prima op brokken' voor mij niet veel betekent, ik geloof in **voeding die ziektes voorkomt**. Ik wil niet "oeps, het gaat nu niet goed met hem" moeten zeggen als een patiënt een medisch probleem blijkt te hebben, dat met een voor de diersoort geschikte voeding (koolhydraatarm blikvoer of uitgebalanceerde zelf samengestelde voeding - dus niet droogvoer) had kunnen worden voorkomen.

De volgende feiten zijn van belang om het 'preventieve voeding'- principe te kunnen omarmen:

- ◆ Het is veel gezonder voor *alle* urinewegen als er voldoende **water** doorheen stroomt.

Pijnlijke, levensbedreigende en kostbare urinewegverstoppingen komen regelmatig voor bij katten (vooral katers) die droogvoer te eten krijgen. Zie ook de foto's van Opie op catinfo.org (**Urinary Tract Diseases**): zo lijdt een kat wanneer voer met te weinig vocht wordt gegeven. Deze verstoppingen zijn ernstige medische noodgevallen, maar komen bijna nooit voor bij katten die blikvoer krijgen, zeker als daar water aan wordt toegevoegd. Daarnaast is de kans op pijnlijke blaasontsteking bij katten (katers en poezen) veel minder groot als ze een waterrijk blikvoer te eten krijgen.

- ◆ Katten hebben van nature een **lage drang om te drinken** en hebben water 'in' hun voedsel nodig. Een normale prooi bevat 70-75% water; brok bevat 5-10% water. In tegenstelling tot wat veel baasjes graag willen geloven, compenseren katten dit verschil niet met opname uit hun waterbakje. Meerdere studies wijzen uit dat katten op blikvoer *twee keer zoveel* water binnen krijgen als katten op droogvoer, wanneer alle bronnen van water (voer en waterbakje) worden meegenomen.
- ◆ **Koolhydraten** verstoren de bloedsuiker/insuline balans van de kat en maken de kat gevoelig voor suikerziekte en overgewicht. Droogvoer en sommige soorten blikvoeding zijn koolhydraatrijk, sommige veel erger dan andere. 'Graanvrij' betekent niet altijd ook koolhydraatarm, want er worden vaak aardappels of bonen gebruikt in plaats van granen.
- ◆ Katten zijn **obligate carnivoren**, hetgeen betekent dat ze ontworpen zijn om hun eiwit uit vlees te halen - niet uit de grote hoeveelheden graan in droogvoer.
- ◆ In tegenstelling tot wat veel mensen geloven, **heeft droogvoer geen voordelig effect op de tanden** en er is geen wetenschappelijk bewijs dat het gebruik van brokken tandproblemen voorkomt. Helaas wordt dit sprookje vaak verspreid door dierenartsen die niet zelf kritisch over dit probleem nadenken.

Katten het goede voer geven is beslist een kwestie van '**nu betalen of later betalen**'.

Baasjes geven vaak aan dat blikvoer te duur is. Als je echter de kosten van de behandeling van ziekten veroorzaakt door droogvoer in ogenschouw neemt, denken de meeste mensen er heel anders over zodra ze de rekening gepresenteerd krijgen.

Overweeg om **preventief** te voeren, zodat je kat niet geveld wordt door een ziekte die door goede voeding voorkomen had kunnen worden.

Hieronder tref je meer gedetailleerde informatie aan over een dieet dat geschikt is voor katten. Soms zal informatie die hiervoor al is gegeven worden herhaald omdat het essentiële kwesties betreft.

Katten hebben veel water *in* hun voedsel nodig

Dit is een heel belangrijk onderdeel omdat het benadrukt waarom zelfs koolhydraatarm en graanvrij droogvoer geen optimale voedingsbron is voor je kat. **Het goedkoopste natvoer is beter dan willekeurig welk droogvoer dan ook.**

Vergeleken met andere diersoorten hebben katten geen heel sterke drang om te drinken, daarom is het essentieel dat ze *waterrijk* voedsel eten.

Katten zijn ontworpen om het meeste water uit hun voedsel te halen, omdat hun normale prooi voor plm. 70 procent uit water bestaat. Droogvoer wordt teruggebracht naar slechts 5-10 procent, terwijl blikvoer uit plm. 78 procent water bestaat. Het zal duidelijk zijn dat blikvoer zich beter leent om te voldoen aan de waterbehoefte van een kat. Hoewel een kat die voornamelijk droogvoer eet meer water drinkt dan een kat op een dieet dat bestaat uit natvoer, krijgt een kat op droogvoer half zo veel water binnen als een kat op blikvoer wanneer alle bronnen van vocht worden opgeteld (wat zit er in het voer en wordt er gedronken).

Deze aanzienlijk lagere waterinname maakt katten kwetsbaar voor ernstige nier- en blaasziekten, en urinewegverstoppingen die extreem pijnlijk, kostbaar en dodelijk kunnen zijn.

Blikvoer moet je zien als het meerdere malen per dag doorspoelen van de urinewegen van je kat. Dit is een erg belangrijk hulpmiddel bij het voorkomen van urinewegproblemen inclusief levensbedreigende urinewegverstoppingen, infectie, ontsteking (cystitis), en mogelijk nierziekte, één van de meest voorkomende doodsoorzaken bij katten.

Zie wederom het verslag over Opie's urinewegverstopping ([Urinary Tract Diseases](#))

Katten hebben dierlijke eiwitten nodig

Katten zijn obligate (strikte) carnivoren en verschillen qua voedingsbehoefte heel erg van honden. Wat betekent het om een obligate carnivoor te zijn? Het betekent dat een kat door de natuur zó is gebouwd dat aan de voedingsbehoefte wordt voldaan door het eten van grote hoeveelheden dierlijke eiwitten (vlees/organen), dus niet plantaardige eiwitten (granen/groenten).

Het is erg belangrijk om te beseffen dat niet alle eiwitten hetzelfde zijn.

Eiwitten van dierlijke oorsprong hebben een complex aminozuurprofiel (aminozuren zijn de bouwstenen van eiwitten, vergelijkbaar met de stukjes van een puzzel). Plantaardige eiwitten bevatten niet de complete verzameling (puzzelstukjes) van de voor een obligate carnivoor belangrijke aminozuren. De kwaliteit en samenstelling van een eiwit (zijn alle puzzelstukjes aanwezig?) noemt men ook wel de **hoogwaardigheid** van dat eiwit.

Mensen en honden kunnen van de puzzelstukjes in plantaardige eiwitten zelf de missende stukjes maken. Katten kunnen dat niet. Dit is de reden waarom mensen en honden kunnen leven op een vegetarisch dieet en katten dat niet kunnen (let wel: ik raad *niet* aan om een hond een vegetarisch dieet te geven).

In het algemeen is de hoogwaardigheid van de eiwitten in droogvoer - meestal van plantaardige oorsprong en stevig doorgekookt - **niet gelijk in kwaliteit** aan de eiwitten in blikvoer, die (in de meeste gevallen) van dierlijke oorsprong zijn en minder doorgekookt. Eiwit in droogvoer heeft daarmee een lagere biologische waarde. Omdat plantaardige eiwitten goedkoper zijn dan dierlijke eiwitten, zullen diervoedingproducenten meer winst maken wanneer ze mais, tarwe, soja, rijst etc. gebruiken.

Wanneer je de hoeveelheid droge stof bekijkt (niet de waarden op de verpakking, dat is de hoeveelheid 'natte stof'), dan bevat blikvoer meer eiwit dan droogvoer. Maar vergeet niet dat de hoeveelheid eiwitten niet het hele verhaal vertelt. De hoogwaardigheid van de eiwitten is erg belangrijk.

We voeren katten teveel koolhydraten

In de vrije natuur zouden katten nooit de grote hoeveelheden koolhydraten (granen/aardappel/bonen etc.) tot zich nemen die verwerkt zijn in droogvoer (en in sommige blikvoeren) die we gewend zijn aan onze katten te geven. In het wild zal de normale prooi van een kat (knaagdieren, vogels, hagedissen etc.) voorzien in een voeding die veel eiwit en veel vocht bevat en op vlees is gebaseerd, met daarnaast een gematigde hoeveelheid vet en voor minder dan 2 procent bestaand uit calorieën uit koolhydraten.

Het gemiddelde droogvoer bevat 35-50 procent koolhydraat calorieën (m.a.w. "*winstmarge*"), hetgeen de suiker/insuline balans van de kat ernstig kan veranderen (zie: [Diabetes](#) op [catinfo.org](#)).

Hoogwaardig blikvoer daarentegen bevat ongeveer 3-5 procent koolhydraat calorieën. Het is belangrijk om te weten dat niet alle soorten blikvoeding voldoende laag in koolhydraten zijn, omdat deze soms ook grote hoeveelheden graan, aardappel of erwten bevatten (zie ook: [Protein/Fat/Carb Chart](#) in de menubalk van [catinfo.org](#)).

Katten hebben geen behoefte aan koolhydraten in hun voeding en zorgwekkender is het feit dan een voer dat hoog in koolhydraten is nadelig voor hun gezondheid kan zijn. Je zou een herbivoor/planteneter (paarden, koeien, etc.) nooit vlees voorzetten, dus waarom zou je een carnivoor granen met een vleessmaakje te eten geven?

Denk 'vers'!

Velen van ons hebben voedingsdeskundigen horen aanraden om 'hemel en aarde te bewegen' om de juiste winkel te vinden waar verse, onbewerkte voeding (fruit, groenten, vlees, etc.) te vinden is. Het moge duidelijk zijn, droog diervoer is zwaar bewerkt (lang gekookt op hoge temperatuur) en zal zeker niet in de buurt van die winkel te vinden zijn.

Waarom geven we droogvoer aan katten?

De antwoorden zijn simpel, granen zijn goedkoop en droogvoer is gemakkelijk in gebruik. Betaalbaarheid en gebruiksgemak verkoopt.

Overleven veel katten op **van water ontdane, koolhydraatrijke, plantaardige, doorgekookte en met bacteriën overladen** droge brokken? Ja, velen overleven het. Ik kies er echter voor om aan mijn katten en patiënten voeding te geven die *optimale gezondheid* bevordert - en niet alleen maar genoeg is om te overleven. Er is een belangrijk verschil tussen "bloeien" en "overleven".

"*We zijn wat we eten*" is niet alleen maar een nutteloos cliché. Zoals ook eerder gezegd, voeding is de basis voor optimale gezondheid van ieder levend wezen - inclusief onze viervoeters.

Als je meer wilt lezen over optimale kattenvoeding, kijk dan op [catinfo.org](#) waar je dit artikel in z'n volle omvang zult vinden, alsmede andere artikelen over katten verzorging, inclusief kattenbakzaken en het zelf samenstellen van een gebalanceerde voeding.

Dr. Lisa A. Pierson
[catinfo.org](#)
Januari 2013

Vertaling: jcc@dds.nl en b.wirschell@chello.nl